

Література:

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
2. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
3. Конституція України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
4. Погрібний О.О. Аграрне право України / О.О. Погрібний, Н. О. Багай, В.К. Гуревський [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/category/5/4/12/>.
5. Проценко І. М. Особливості правового статусу фермерських господарств в Україні / І. М. Проценко, О. О. Замерлов // Юридична наука. -2012. -№ 2. С. 38-43 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/jnn_2012_2_6.pdf.
6. Сайт «Уніан» [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.unian.ua/society/822209-derjstat-vpershe-oprilyudniv-statistiku-fermerskih-gospodarstv.html>.

Дудник В.І.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка*

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ПРОЦЕСУ ЦІНОУТВОРЕННЯ**

Стимулювання господарської активності, підприємництва, ощадливості тісно пов'язане із процесом ціноутворення. Поняття сутності ціни, механізму її утворення має особливе значення для розуміння багатьох процесів господарського життя суспільства, вибору товаровиробником правильної тактики поведінки у різних економічних ситуаціях.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про ціни і ціноутворення», політика ціноутворення є складовою частиною загальної економічної і соціальної політики України і спрямована на забезпечення:

- 1) рівних економічних умов і стимулів для розвитку всіх форм власності, економічної самостійності підприємств, організацій адміністративно-територіальних регіонів республіки;
- 2) збалансованого ринку засобів виробництва, товарів і послуг;
- 3) протидії монопольним тенденціям виробників продукції, товарів і послуг;
- 4) об'єктивних співвідношень у цінах на промислову і сільськогосподарську продукцію, що забезпечує еквівалентність обміну;
- 5) розширення сфери застосування вільних цін;
- 6) підвищення якості продукції;

7) соціальних гарантій перш за все для низькооплачуваних і малозабезпечених громадян, включаючи систему компенсаційних виплат у зв'язку із зростанням цін і тарифів;

8) створення необхідних економічних гарантій для виробників;

9) орієнтації цін внутрішнього ринку на рівень світового ринку.

В Україні загальні положення щодо цін і ціноутворення у сфері господарської діяльності містяться у Законі «Про ціни і ціноутворення» і главі 21 Господарського кодексу України.

Відповідно до ст. 189 Господарського кодексу ціна є формою грошового визначення вартості продукції (робіт, послуг), яку реалізують суб'єкти господарювання. Ціна є істотною умовою господарського договору. Вона зазначається в договорі у гривнях [1].

Ціни у зовнішньоекономічних договорах (контрактах) можуть визначитися в іноземній валюті за згодою сторін. Суб'єкти господарювання можуть використовувати у господарській діяльності вільні ціни, державні фіксовані ціни та регульовані ціни – граничні рівні цін або граничні відхилення від державних фіксованих цін.

Під час здійсненні експортних та імпорتنних операцій у розрахунках із іноземними контрагентами застосовуються контрактні ціни, що формується відповідно до цін і умов світового ринку та індикативних цін.

Згідно із ст. 190 Господарського кодексу України, вільні ціни визначаються на всі види продукції (робіт, послуг), за винятком тих, на які встановлено державні ціни. Вони визначаються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін, а у внутрішньогосподарських відносинах також за рішенням суб'єкта господарювання.

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про ціни і ціноутворення», державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи встановлюються на ресурси, які справляють визначальний вплив на загальний рівень і динаміку цін, на товари і послуги, що мають вирішальне соціальне значення, а також на продукцію, товари і послуги, виробництво яких зосереджено на підприємствах, що займають монопольне (домінуюче) становище на ринку.

Державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи встановлюються державними органами України [2].

Державні ціни (ст. 191 ГК) встановлюються також на продукцію (послуги) суб'єктів господарювання – природних монополістів. Переліки видів продукції (послуг) зазначених суб'єктів затверджуються Кабінетом Міністрів України. Державні ціни встановлюються на імпортні товари, придбані за рахунок коштів Державного бюджету України.

Законом може бути передбачено встановлення комунальних цін на продукцію та послуги, виробництво яких здійснюється комунальними підприємствами.

Державне регулювання цін здійснюється шляхом встановлення фіксованих державних та комунальних цін, граничних рівнів цін, граничних

рівнів торгівельних надбавок і постачальницьких винагород, граничних нормативів рентабельності або шляхом запровадження обов'язкового декларування зміни цін.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування при встановленні фіксованих цін, застосування яких унеможлиблює одержання прибутку суб'єктами підприємництва, зобов'язані надати цим суб'єктам дотацію відповідно до закону [4, с. 529].

Контроль за додержанням державної дисципліни цін є одним із видів державного контролю за діяльністю господарюючих суб'єктів. Державний контроль за цінами здійснюється, головним чином, при встановленні і застосуванні державних фіксованих та регульованих цін і тарифів. Щодо сфери дії вільних цін контролюється правомірність їх застосування (зокрема, шляхом декларування) та додержання вимог антимонопольного законодавства.

Контроль за додержанням державної дисципліни цін здійснюють спеціальні органи – державні інспекції з контролю за цінами, систему яких очолює Державна інспекція з контролю за цінами, що функціонує у складі Міністерства економіки України. В умовах переходу економіки на ринкові принципи органи державного контролю за цінами перебудовують свою роботу в напрямі здійснення перевірок основних засад формування собівартості продукції (робіт, послуг) у структурі цін, а також вимог антимонопольного законодавства.

Закон України «Про ціни і ціноутворення» не регулює детально правовий статус державних органів контролю за цінами, права та обов'язки їхніх посадових осіб. Він лише містить норму, відповідно до якої державні органи, що здійснюють контроль за цінами, та їх посадові особи мають права, виконують обов'язки і несуть відповідальність, передбачені Законом України «Про державну податкову службу в Україні», крім повноважень, передбачених пунктами 6-9 ст. 11 вказаного Закону.

Відповідальність господарюючих суб'єктів за порушення державної дисципліни цін встановлена Законом України «Про ціни і ціноутворення» (ст. 14), а також іншими актами законодавства, чинними на території України. Так, вся необгрунтовано одержана підприємством, організацією сума виручки в результаті порушення державної дисципліни цін підлягає вилученню в доход відповідного бюджету залежно від підпорядкованості підприємства, організації. Крім того, у позабюджетні фонди місцевих рад стягується штраф у двократному розмірі необгрунтовано одержаної суми виручки. Вказані суми списуються з рахунків підприємств і організацій у банківських установах за рішенням суду [2].

Певні санкції (як майнові, так і оперативно-господарські) щодо підприємств і організацій, що порушили дисципліну цін, мають право застосовувати самі суб'єкти господарювання. Так, підприємства, організації та інші юридичні особи мають право оскаржити в господарському суді

порушення цін з боку державних органів, підприємств, організацій і вимагати відшкодування завданих їм збитків у випадках реалізації їм товарів та послуг із порушенням вимог чинного законодавства про ціни [4, с. 535].

Таким чином, правове регулювання процесу ціноутворення здійснюється шляхом встановлення фіксованих державних та комунальних цін, граничних рівнів цін, граничних рівнів торговельних надбавок і постачальницьких винагород, граничних нормативів рентабельності або шляхом запровадження обов'язкового декларування зміни цін. Контроль за додержанням державної дисципліни цін є одним із видів державного контролю за діяльністю господарюючих суб'єктів, який здійснюють спеціальні органи – державні інспекції з контролю за цінами, систему яких очолює Державна інспекція з контролю за цінами, що функціонує у складі Міністерства економіки України.

Література:

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21 червня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.
3. Питання реалізації державної політики з контролю за цінами Указ Президента України від 30 березня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236/2012>.
4. Щербина В. Господарське право: підручник для студентів вузів.- 4-е вид., перероб. і доп. / В. Щербина.– К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.

Шуліка О.С.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студент V курсу фізико-математичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ПОРЯДОК ВИХОДУ НА ПЕНСІЮ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ ЗГІДНО ЧИННОГО ЗАКОНОДАВСТВА

На сьогоднішній день однією з актуальних проблем є порядок виходу на пенсію працівників освіти. Час коли людина збирається на пенсію може прийти несподівано. Дуже важливо, коли людина надумає здійснити цей важливий крок у своєму житті, щоб вона була ознайомлена з алгоритмом і умовами виходу на пенсію працівників освіти.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про пенсійне забезпечення» громадянам України призначаються трудові пенсії за віком, по інвалідності, у разі втрати годувальника та за вислугою років. Зараз розглянемо дані варіанти більш детально.